

Fejfájás epidurális vagy spinális injekció után Amit tudni kell róla

Headache after an epidural or spinal injection What you need to know

Ezt az információs szórólap az epidurális vagy spinális érzéstelenítést követhető fejfájásról ad általános információt, illetve az elérhető gyógymódról. Ez a szórólap megválaszolja kérdéseit és az anaeszteziológus majd elmagyarázza pontosan mi fog történni. Reméljük ez a szórólap segíteni fog, amikor orvosával beszél. Ha a szórólap elolvasása után barmiféle aggodalma van, vagy további információra van szüksége, kérjük forduljon az orvoshoz vagy a szülésznőkhöz bizalommal.

Bevezetés (Introduction)

Fejfájás előfordulhat szülés után, legyen az természetes szülés vagy császármetszés. Azonban epidurális vagy spinális érzéstelenítést követően 1 a 100-hoz és 1 a 200-hoz az esélye a postdurális fejfájás kialakulásának. Ez a fajta fejfájás az epidurális vagy spinális érzéstelenítést követően egy héten belül alalul ki, leggyakrabban az első pár napban. A fejfájás tipikusan a fej első vagy hátsó részében jelentkezik, fekvőhelyzetben enyhülés áll be és rosszabbodik ülő, álló, előrehajolt helyzetben illetve megerőltetésnél. Előfordulhat nyakfájás, hányinger illetve fényérzékenység.

MII OKOZZA A FEJFÁJÁST? (What causes the headache?)

Az agyat és a gerincvelőt folyadék veszi körül, amelyet egy hártya ölel körül, amit durának neveznek. Amikor epidurális érzéstelenítőt adunk be a deréktájba, a tű, amit a vékony csövecske (ami az epidurális katéter) bevezetéséhez használunk, ezen a hártyán kívül van. Esetenként a tű véletlenszerűen kilyukaszthatja ezt a hártyát. Amikor spinális érzéstelenítést adunk, a vékony tű szándékosan átmegy a hártyán és helyi érzéstelenítőt adunk be a folyadékba. Ha a tű kilyukasztja a hártyát, a folyadék kiáramlik és nyomáscsökkenés áll be. Ez okozza a fejfájás tüneteit, amit „postdural

puncture headache”-nek nevezünk. A nők egy része nagyon súlyos migrénhez hasonlítja, ami felüléskor illetve felálláskor rosszabbodik.

HOGY SZÚNIK MEG A FEJFÁJÁS? (How can I get rid of the headache?)

Ágynyugalom és egyszerű fájdalomcsillapítók (mint Paracetamol vagy Diclofenac) elégségesek lehetnek. Javasolt elegendő folyadék ivása (néhányan a kávé vagy a teát találják hasznosnak) és kerülni kell nehéz tárgyak emelését és az erőlködést. A fejfájás pár napon belül csillapodik, ha ez mégsem történik meg, az aneszteziológus ajánlhat egy “epidurális bloodpatch” (epidurális vértapasz) nevezetű gyógymódot.

Ha fejfájás alakul ki, javasoljuk, hogy pár napig maradjon kórházban, hogy fel tudjuk mérni az állapotát. Azonban, ha úgy dönt, hogy hazamegy, biztosítsa be, hogy valaki Önnel marad, aki segíteni fog az elkövetkező 2 - 3 napban. Adja meg a telefonszámát a kórházban, hogy el tudjuk érni és állapotáról megkérdezni.

MI FOG TÖRTÉNNI? (What will happen?)

Az aneszteziológus kivizsgálja Önt, hogy megállapítsa a fejfájást az epidurális vagy a spinális érzéstelenítés okozta. Más szakorvos is kivizsgálhatja, ha ennek szükségét érezzük. Az aneszteziológus megbeszéli Önnel a kezelést. Fájdalomcsillapítókat és székletlazítót írunk fel (megkönnyítse a székletürítést, hogy ekkor se kelljen erőlködni, mert rosszabbíthatja a fejfájást). Az aneszteziológus rendszeresen meglátogatja majd a következő pár napon (vagy felhívja, amennyiben már hazament), hogy ellenőrizze a jobbulás folyamatát. A nők többsége javulást észlel pár napon belül és képesek ellátni magukat. Azonban ha a fejfájás továbbra is súlyos, rosszabbodik vagy tovább tart pár napnál, epidurális vértapasz gyógymódot tudunk ajánlani (lásd alább). Kérdezze aneszteziológusát a következő látogatás alkalmával, vagy hívja az aneszteziológust a szülészeten, ha már elhagyta a kórházat.

MI AZ EPIDURÁLIS BLOOD PATCH (EPIDURÁLIS VÉRTAPASZ) (What is an epidural blood patch?)

Epidurális blood patch esetén egy tűt szúrunk az epidurális (gerincközeli) térbe, ugyanúgy, ahogy az epidurális érzéstelenítés esetében. Azonban a helyi érzéstelenítő helyett, kis mennyiségű vért vesznek a karjából és azt fecskendezik be az epidurális térbe. Az epidurális tűt ezután rögtön kiveszik.

A vér megalvad és betapasztja a lyukat, amin keresztül a gerinc körüli folyadék szivárgott ki. Ez segíteni fog megszüntetni a fejfájást.

A blood patchet általában a szülőszobák egyikében vagy a műtőben hajtják végre a szülészeti osztályon. Két aneszteziológus lesz jelen az eljárásnál. Miután megtisztítják a hátat, az egyik aneszteziológus érzésteleníti a bőrt a deréktájon és bevezeti a tűt az epidurális térbe. A másik aneszteziológus vért vesz a karjából vagy kezéből és odaadja az első aneszteziológusnak, aki ezt befecskendezi az epidurális térbe. Ez az eljárás nagyon hasonlíthat az eredeti epidurális vagy spinális injekcióhoz.

Nyomás vagy kellemetlen érzés érezhető a hátban mialatt az aneszteziológus a vért az epidurális térbe adja. Ha fájdalmas, kérjük tudassa az aneszteziológussal. Az orvos abbahagyja az eljárást, és majd folytatja, ha a fájdalom elmúlt. Az egész eljárás körülbelül fél órát vesz igénybe.

HOGY KELL FELKÉSZÜLNI A BOOD PATCHRE? (How do I prepare for the epidural blood patch?)

Ennek a szórólapnak az elolvasása segít megérteni mi fog történni pontosan. Kérjük ossza meg az információt társával és családjával (ha kívánja), hogy támogathassák Önt. Az ő számukra is tartalmazhat hasznos információt, főleg ha ők fognak gondoskodni Önről.

Az aneszteziológus megbeszéli Önnel az eljárást részleteiben és megválaszolja majd kérdéseit. Az aneszteziológus kérhet vérvizsgálatot. Ha bármi kérdése van a szórólap elolvasása után, kérjük írja le és kérdezze az aneszteziológust az eljárás előtt.

Mielőtt bárki, akár orvos, nővér vagy más egészségügyi dolgozó kivizsgálná , az Ön beleegyezése szükséges. Információra lesz szüksége ahhoz, hogy el tudja dönteni, engedélyt ad e az eljáráshoz. **Fontos, hogy mindig megkérdezze az egészségügyi dolgozót, ha nem ért valamit vagy több információra van szüksége.**

Szükséges, hogy információt kapjon az állapotáról, lehetséges elérhető gyógymódokról, az eljárás kockázatairól és előnyeiről. Fontos, hogy az Ön engedélye hiteles és érvényes legyen. Ehhez a következők szükségesek:

- Képes legyen engedélyt adni
- Elegendő információt kapott ahhoz, hogy döntést tudjon hozni

- Szabad akaratából döntsön és ne legyen más személy befolyása alatt.

Szükség lesz az aláírására a hozzájáruláshoz, hogy megértette az Önnek ajánlott eljárást, az előnyeit és a komplikációkat, és hogy egyetért az epidurális blood patch-el.

Fontos a következő dolgok betartása az eljárás előtt.

- Folytassa a Paracetamol vagy Codeine szedését az orvosa ajánlására.
- Folytassa a rendszeres gyógyszerek szedését, kivéve ha vérhígítót (Heparin, Fragmin, Warfarin) és vérröggátlót (Clopidogrel es Ticlopidine) szed.
- Tudassa az aneszteziológussal, ha az elmúlt 12 órában vérhígító injekciót kapott.
- Tudassa az aneszteziológussal, ha láza van vagy nem érezte jól magát az elmúlt 24 órában.
- Az eljárás után egy két óráig javasolt feküdni, ezért ajánlott előtte WC-re menni.

Az eljárást követően lehetséges enni és inni és a szoptatás sincs korlátozva.

LEHETSÉGES BÁRMIFÉELE KOMPLIKÁCIÓ VAGY KOCKÁZAT AZ EPIDURÁLIS BLOOD PATCH ESETÉN?

(Can there be any complications or risks associated with an epidural blood patch?)

Leggyakoribb komplikációk közé tartoznak a véraláfutás a háton, ahová az aneszteziológus a tűt szúrta és átmeneti, pár napig tartó derékfájdalom. Nagyon alacsony annak a kockázata (kevesebb mint 1%), hogy a tű újabb véletlenszerű szakadást okoz a gerincvelőt körülvevő hártyán, hasonlóan ami a fejfájást okozta. Gyulladás, idegsérülés vagy vérzés a gerincbe nagyon ritka komplikációk közé tartoznak.

LEHETSÉGES MÁSFÉLE GYÓGYMÓD? (Are there other treatments available?)

Léteznek alternatív gyógymódok, de egyik sem bizonyult olyan hatásosnak mint az epidurális blood patch. Ezeket a lehetőségeket megbeszélheti az aneszteziológussal.

MI TÖRTÉNIK AZ EPIDURÁLIS BLOOD PATCH UTÁN? (What happens after the epidural blood patch?)

A blood patch után az aneszteziológus ágybanfekvést javasol 2-3 órára és nem szabad emelni semmi nehezet 2 napig.

Az esetek 60-70%-ában a blood patch megszünteti a fejfájást percekben vagy órákon belül. Ha a fejfájás fennmarad 24-48 órán túl, az orvos tanácsolhatja egy újabb blood patch elvégzését. Nagyon ritka, hogy több mint 2 blood patchre lenne szükség. Előfordulhat, hogy a fejfájás megszűnik az első blood patch után, de utána visszatér. Egy második blood patch, amikor a fejfájás visszatér segíthet. Az aneszteziológus ezt megbeszéli Önnel.

Ha az aneszteziológus elégedett az állapotával, engedélyezheti, hogy 4-6 órával az eljárás után hazamehessen. A kisbaba ellátását folytathatja minden megkötés nélkül, de a mindennapi aktivitásokban szüksége lehet segítségre.

A fejfájásnak más oka is lehet mint az epidurális érzéstelenítés. Ha a blood patch nem használ és a fejfájás visszatér, látogassa meg orvosát, főleg ha a tünetek rosszabbodnak. Ha a fejfájása erősödik, ha aluszékonynak vagy zavarodottnak érzi magát vagy hányás jelentkezik, minél hamarabb látogassa meg a kórházat.

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓ? (General information?)

Reméljük, hogy ez az információs kártya megválaszolta a kérdéseit, de jegyezze meg, ez csak egy kiinduló pont az orvosával való beszélgetéshez. Ha további kérdései vannak, kérjük írja le azokat, hogy az aneszteziológus megválaszolhassa, amikor meglátogatja. Ha további tanácsra van szüksége a postdurális fejfájásról vagy a blood patch-ről, kérjük forduljon a személyzet bármelyik tagjához (szülésznő, nővér vagy orvos).

© Obstetric Anaesthetists' Association 2011

Registered Charity No 1111382

www.oaaformothers.info